

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

40021 м. Суми, вул. Г.Кондратьєва, 160, тел./факс (0542)787-422

ЗВІТ

по господарсько-договірній темі

«Консультавання та супроводження механізмів розвитку селища»

1 етап

«Аналіз розвитку селища. Розробка механізмів розвитку»

Результати роботи розглянуто на засіданні кафедри технологій та безпеності харчових продуктів, протокол № ____ від « ____ » _____ 2024 р.

Суми - 2024

Перелік виконавців

к.с.-г.н., доцент

кафедри технологій та

безпеки харчових продуктів СНАУ

Наталія БОЛГОВА

к.т.н., доцент

кафедри технологій та

безпеки харчових продуктів СНАУ

Юлія НАЗАРЕНКО

д.ф., доцент

кафедри технологій та

безпеки харчових продуктів СНАУ

Тетяна СИНЕНКО

РЕФЕРАТ

Звіт містить 7 сторінок, 11 літературних джерел

Аналіз ОТГ здійснювався у період вересень - грудень 2023 року

АНАЛІЗ, СІЛЬСЬКИ ТЕРРИТОРІЇ, ЗАЙНЯТІСТЬ НАСЕЛЕННЯ, ПЕРЕРОБКА ВИРОБЛЕНОЇ ПРОДУКЦІЇ, ІНСТРУКЦІЇ, БЕЗПЕЧНІСТЬ, ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПРОЦЕС

Мета – Аналіз можливостей ОТГ. Проведення аналізу стану зайнятості населення в особистих селянських господарствах. Визначення напрямків консультування населення з метою ефективного ведення ОСГ.

Результати. Виявлено потребу населення в отриманні знань щодо ефективного утримання корів, отриманні доброякісного молока і його переробки в якісні та безпечні продукти харчування (зокрема виробництво сиру), з метою отримання додаткового прибутку. Заплановано на другому етапі виконання договору ГДТ «Консультування та супроводження механізмів розвитку селища» провести навчання згідно потреб населення.

Зміст

1. Вступ.....	5
2. Результати	7
3. План консультування на другому етапі	7
4. Висновки	9
5. Список використаних джерел	10

Вступ

Стан сільських територій значною мірою визначає соціально-економічну ефективність розвитку країни у цілому. Накопичений досвід соціально-економічного розвитку різних країн світу свідчить про те, що ключовим фактором, який забезпечує сталий розвиток території, є не наявність багатих природних ресурсів або передових технологій, а саме досконалість і соціальна спрямованість застосовуваних на практиці систем управління. Адже багато у чому нестійкість сільської економіки, її однобічний розвиток у вузькогалузевому аграрному напрямку, незадовільний стан соціальної сфери села, низька ефективність роботи органів місцевого самоврядування в Україні стало наслідком відсутності чітко організованої системи управління процесами розвитку сільських територій. Саме тому необхідно сформувати якісно новий механізм управління сільськими територіями, які реалізуються з максимальною ефективністю в умовах децентралізації. Україна досягла значних зрушень у політиці децентралізації та створення об'єднаних територіальних громад (ОТГ) із новими можливостями та повноваженнями, у тому числі, й у сфері розвитку сільських територій. Проте у створенні нових ОТГ превалює підхід ролі інтеграції міст і селищ як «точок зростання», а вже позитивні процеси їх розвитку мають бути поширені на сільську місцевість. Такий вектор розвитку створює реальні небезпеки сільському способу життя та можливостям сільських мешканців гідно жити та працювати у селі.

Основною формою реалізації економічної активності населення та ключовим засобом забезпечення його матеріального добробуту виступає зайнятість. ОТГ отримали «у спадок» негативну динаміку зайнятості економічно-активного населення — вона постійно знижується. Поповнення пропозиції незайнятих на ринку праці спричинено вивільненням із сільського господарства у результаті аграрних трансформацій до 80% зайнятого тут економічно активного населення. Зміни у виробничій структурі та спеціалізації сільського господарства призвели також до згорання первинної переробки та

закриття сільських підприємств харчової та переробної промисловості. Серед вивільнених, перш за все, були економічно активні працівники з пониженим рівнем конкурентоздатності (низькі рівні кваліфікації й освіти, що не відповідали новим вимогам виробничого процесу), а також молодь, яка не мала високих професійних навичок і стажу роботи; особи передпенсійного та пенсійного віку. Забезпечення незайнятих членів громади робочими місцями є визначальним індикатором ефективності роботи державних центрів зайнятості, а також змін місткості локального ринку праці. Рівень зайнятості населення обстежених в громаді орієнтовно коливається від достатньо низького 20,7–34,0%. Така строкатість пояснюється особливостями сільської економіки в ОТГ, а також характером місцевої тіньової зайнятості та прихованого безробіття.

Основними причинами безробіття в ОТГ є нерозвиненість підприємницьких навичок, недостатній рівень кваліфікації, відсутність місць прикладання праці за місцем проживання, незадовільний рівень заробітної плати, концентрація земельних угідь індустріальним агробізнесом, низька економічна активність тощо. Безробітні сільські мешканці зазвичай переходять у категорію самозайнятих в особистих селянських господарствах, які виробляють сільськогосподарську продукцію, використовуючи приватні земельні ділянки та працю членів родини. ОСГ нині виступають основним, а подекуди — єдиним джерелом життєзабезпечення сільських родин і важливою сферою прикладання праці, особливо жіночої, у селі. Одним з напрямків організації зайнятості населення зайнятих в особистих селянських господарствах є проведення навчання ефективним методам і способам отримання якісних продуктів харчування, їх зберігання та переробка, з метою подальшої реалізації та отриманні прибутку.

Для реалізації цієї мети заплановано проведення консультування та навчання населення ОТГ за наступними програмами:

1. Утримання поголів'я корів, достатнє для формування товарних партій молока, яке може реалізовуватися переробним підприємствам або

могло би перероблятися на місці на кооперативних засадах або у власних комунальних переробних підприємствах (наприклад, виробництво сирів тощо).

2. Санітарно-гігієнічні вимоги щодо утримання поголів'я корів та отримання доброякісного молока, його зберігання з метою подальшої переробки.
3. Первинна обробка молока.
4. Технологія виробництва сирів.

Результати

Підприємство ССК "ЯРОСЛАВНА" зареєстрована 04.12.2000 за юридичною адресою Україна, Сумська обл., Конотопський р-н, село Скуносове

Види діяльності підприємства:

01.41 Розведення великої рогатої худоби молочних порід

01.11 Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур

01.13 Вирощування овочів і баштанних культур, коренеплодів і бульбоплодів

01.19 Вирощування інших однорічних і дворічних культур

Сільськогосподарський споживчий кооператив «Ярославна» (СКК «Ярославна») знаходиться у Сумській області та займається виробництвом молока шляхом кооперації з особистими підсобними господарствами, первинною обробкою молока з глибоким охолодженням та виробництвом зерна.

Засноване підприємство у 2000 р. на базі існуючого в районі приватного сільськогосподарського підприємства Агрофірми «Промінь». Кооператив об'єднав селян із їх майновими та земельними паями, зі худобою та фермами.

СКК «Ярославна» поєднує індивідуальних сільгоспвиробників молока у восьми районах області: Путивльський, Буринський, Білопільський, Недригайлівський, Глухівський, Кролевецький, Роменський та Конотопський райони.

Молочний кооператив «Ярославна» у Путивлі об'єднує близько чотирьох тисяч власників корів. У 2004 р. на базі кооперативу почали будувати пункт прийому молока, у 2008 р. цей пункт був комп'ютеризований і вважається одним із найкращих в області. Система глибокого охолодження молока дозволяє працювати із молокопереробними заводами Київської, Полтавської, Черкаської областей.

Проведено аналіз стану зайнятості населення в особистих селянських господарствах. Виявлено потребу населення в отриманні знань щодо ефективного утримання корів, отриманні доброякісного молока і його переробки в якісні та безпечні продукти харчування (зокрема виробництво сиру), з метою отримання додаткового прибутку. Заплановано на другому етапі виконання договору ГДТ «Консультавання та супроводження механізмів розвитку селища» провести навчання згідно плану та потреб населення ОТГ.

Висновки

Розроблено та погоджено із замовником Сільськогосподарським споживчим кооперативом «Ярославна» план навчання населення ОТГ з питань ефективного утримання корів, отриманні доброякісного молока і його переробки в якісні та безпечні продукти харчування (зокрема виробництво сиру).

Список використаних літературних джерел

1. Закон України «Про молоко і молочні продукти» (Документ 1870-IV, чинний, поточна редакція — Редакція від 31.03.2023, підстава - [2849-IX](#))
2. ДСТУ 3662:2018 Молоко сировина коров'яче. Технічні умови
3. В. Г. Пелих, В. М. Ковбасенко, І. О. Балабанова. Технологія переробки молока. Навчально-методичний посібник. Олді+. 2021. 166с.
4. Власенко В. В., Головка М. П., Семко Т. В., Головка Т. М. Технологія молока та молочних продуктів : навч. посіб. Харків : ХДУХТ, 2018. 202 с
5. Технологія переробки молока : навчальний посібник / Шаблій Любов Матвіївна, Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Київ : Видавничий дім «Кондор», 2019. – 308 с.
6. Інноваційні харчові інгредієнти у технологіях молочних та молокозмісних продуктів : підручник / Г. Є. Поліщук, О. В. Коубей-Литвиненко, Т. Г. Осьмак, О. О. Басс . – Київ : НУХТ. – 2020. – С. 222.
7. Технологія сиру: підручник / Сухенко Ю. Г., Поліщук Г. Є., Раманаускас Р. Й., Шингарева Т. І.; під заг. ред. Ю.Г. Сухенка.- 2-ге вид, переоб. і допов. – К. : Фірма «ІНКОС», 2018. – 412 с.
8. Головка, М. П., Власенко, І. Г., Головка, Т. М., Семко, Т. В. Технологія молока та молочних продуктів з елементами НАССР: навчальний посібник. Харків: Світ Книг. 2021. 290с.
9. Загальні технології харчової промисловості [Електронний ресурс] : конспект лекцій для студентів 3 курсу ОС "Бакалавр" спеціальності 181 "Харчові технології" денної форми навчання / СНАУ ; уклад.: Н. В. Болгова, Ю. В. Назаренко, С. Д. Мельничук. - Суми : СНАУ, 2020
10. Проектування підприємств молочної промисловості [Електронний ресурс] : методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи для здобувачів освітньої програми "Харчові технології" першого (бакалаврського) ступеня вищої освіти / укл. Ю. В. Назаренко. - Суми: СНАУ, 2021.